

KÄYTTÖSUUNNITELMA 2026

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut

Sisällysluettelo

Sitovat tavoitteet	1
Toimintaympäristön kuvaus	1
Lain aiheuttamat muutokset	3
Toiminnan painopistealueet.....	4
Talouden tasapainon saavuttaminen.....	6
Tavoitteet/toimenpiteet	7
Henkilöstö.....	8
Pelastustoimen ja turvallisuuspalvelujen toimialan mittarit.....	9
Investoinnit	10
Määrärahat ja tuloarviot.....	11
Ulkoiset ja sisäiset määrärahat.....	12
Sopeutusten kohdistukset talousarvio 2026	12

Sitovat tavoitteet

1.000 €	Tp2024	Muutettu) ta2025	Ta2026	Muutos €	Muutos %
Toimintatuotot	597	589	996	407	69,1 %
Toimintakulut	-24 434	-27 083	-27 490	-407	1,5 %
Toimintakate	-23 837	-26 494	-26 494	0	0,0 %

Toimintakate on sitova
tavoite.

*) AV 22.12.2025 talousarviomuutokset
huomioitu

Toimintaympäristön kuvaus

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut ovat yksi Pohjois-Savon hyvinvointialueen neljästä palvelutuotannon toimialasta. Toimialan palvelurakenne muodostuu pelastustoimen palvelualueesta, mihin sisältyvät pelastustoiminnan ja onnettomuuksien ehkäisyn palveluyksiköt sekä Itä-Suomen yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskuspalveluiden sekä resurssikeskuksen toimintayksiköt. Toimialan palvelurakenteeseen kuuluvat myös turvallisuuspalveluiden palveluyksikkö ja valmiuden ja varautumisen toimintayksikkö. Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimialalla tuotetaan hyvinvointialueen riskienhallinnan, sisäisen valvonnan sekä varautumisen yhteensovittamisen ja koordinoinnin palveluita. Maakunnallisena toimijana Pohjois-Savon pelastuslaitos on toiminut vuodesta 2004 alkaen (Valtioneuvoston päätös pelastustoimen alueista 174/2002).

Laissa pelastustoimen järjestämisestä 613/2021, 4 § säädetään, että hyvinvointialue vastaa pelastustoimen järjestämisestä alueellaan ja järjestämisvastuun sisällöstä säädetään hyvinvointialueissa 611/2021, 7 §.

Hyvinvointialueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävistä säädetään pelastuslaki 379/2011, 27 §, jonka mukaan pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan seuraavista tehtävistä;

- 1) pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, valistuksesta ja neuvonnasta, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa;
- 2) pelastustoimen valvontatehtävistä;
- 3) väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä;
- 4) pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Pohjois-Savon pelastustoimen palvelut tuotetaan lähipalveluperiaatteiden mukaisesti maakunnan alueella sijaitsevilta 32 pelastusasemalta. Lisäksi pelastusasemaverkkoa täydentää seitsemän sopimuspalokuntien pelastusasemaa. Sopimuspalokunnilla on palokuntasopimus, jossa on kuvattu sopimuspalokunnan tehtäväsisältö ja

palveluntuotannon sisältö.

Ensihoitopalvelun (ml. ensivaste) tuottamiseen pelastuslaitos osallistuu Pohjois-Savon hyvinvointialueen päättämällä tavalla. Pelastuslaitos jatkaa edelleen ensihoitopalveluiden tuottamista yleiset palvelut toimialan, akuutti palveluyksikön kanssa yhdessä sovittavalla tavalla Kuopion kantakaupungin pelastusasemien alueella. Ensihoitopalveluiden tuottamiseen kohdennettava työpanos on 2HTV/7/365.

Pelastuslaitos tuottaa ensihoitopalveluun kuuluvan ensivastetoiminnan (tehostettu ensiapu) koko hyvinvointialueella. Hätäkeskus antaa hälytyksen ensivasteyksikölle, joka on potilaan nopeimmin tavoitettava yksikkö, joka kykenee ensivasteeseen. Ensivastetoimintapalvelu tuotetaan pelastustoiminnan palveluyksikön henkilökunnan toimesta pelastustoiminnan valmiuden yhteydessä. Ensivasteyksiköiden lähtövalmius on sama, kuin pelastustoimen yksiköiden lähtövalmius pelastusasemapaikoittain.

Pelastuslaitos on pilotoinut ikääntyneiden kotiin annettavien palveluiden (kotihoidon) ja pelastuslaitoksen yhteistoimintamallia Suonenjoen kaupungin alueella. Yhteistoimintamallin tavoitteena on muodostaa yhtenäinen palveluketju, jossa palvelut toimivat sujuvasti yhteen siten, että kotihoidon asiakas saa tarvitsemansa palvelut helposti, oikea-aikaisesti ja saumattomasti (asiakasnäkökulma). Pilotointia jatketaan 1/2026 saakka, jonka jälkeen tehdään erillinen päätös yhteistoimintamallin mukaisen toiminnan jatkamisesta ja/ tai laajentamisesta.

Pelastuslain lisäksi pelastustoimelle muodostuu merkittäviä tehtäviä ja vastuita pelastuslain (379/2011) ja valmiuslain (1552/2011) ja erityisesti luvun 17 Väestönsuojelu ja evakuointi osalta. Valmistelutyön yhteydessä huomioidaan Evakuointien suunnittelu- ja toimeenpano-ohjeen (2/2024 SM) keskeiset sisältövaatimukset. Pelastusviranomaisen vastuulle muodostuvien tehtävien toteuttamiseen kohdistetaan kahden valmiuskoordinaattorin työpanos.

Hyvinvointialueen palveluiden kustannustehokkuutta ja palveluntuotannon sisältöä voidaan kehittää monin eri tavoin ja edistää yhteistyön sekä tasavertaiseen kumppanuuteen perustuen yhteistyön keinoin hyvinvointialueen resurssien tarkoituksenmukaista hyödyntämistä yli toimialarajojen (palveluintegraatio). Yhtenä esimerkkinä on pelastustoiminnan palveluyksikön ja ikääntyneiden kotiin annettavien palveluiden yhteistoimintamalli. Yhteistoimintamallin tavoitteena on muodostaa yhtenäinen palveluketju, jossa palvelut toimivat sujuvasti yhteen siten, että kotihoidon asiakas saa tarvitsemansa palvelut helposti, oikea-aikaisesti ja saumattomasti (asiakasnäkökulma).

Turvallisuuspalveluiden palvelualueella tuotetaan hyvinvointialueen yhteistä organisaatioturvallisuuden palvelua. Lisäksi palvelualue tuottaa teknisen toimen palveluita sekä turvallisuuskoulutuspalveluita.

Valtiovarainministeriö on julkaissut 22.9.2025 uusimmat hyvinvointialueiden rahoituslaskelmat vuodelle 2026. Valtiovarainministeriön toimesta laaditut rahoituslaskelmat luovat keskeiset perusteet Pohjois-Savon hyvinvointialueen ja sitä kautta myös Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimialan talousavion laadinnalle vuoden 2026 osalta.

Pelastusylijohtaja on ilmoittanut (12/2025), että Sisäministeriö (Pelastusosasto) tekee selvityksen pelastustoimen valtiolistamisesta vuonna 2026. Pelastusylijohtajan mukaan

selvityksen taustalla on tarve selvittää erilaiset pelastustoimen järjestämistavat Suomessa. Tavoitteena on, että selvityksen havaintoja ja tuloksia on mahdollista hyödyntää seuraavan hallitusohjelman laadinnan yhteydessä vuonna 2027.

Lain aiheuttamat muutokset

Laissa hyvinvointialueesta (611/2021) ja laissa pelastustoimen järjestämisestä (613/2021) säädetään, että hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, hyvinvointialueen asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta; 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä; 3) tuottamistavan valinnasta; 4) tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta; 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023 sisältää 34 erillistä pelastustoimen kirjausta. Kirjauksista voidaan mainita mm. seuraavat; Hallitus näkee pelastustoimen ja hätäkeskuksen keskeisinä sisäisen turvallisuuden palveluina, joilla on tärkeä rooli myös vakavissa normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa, pelastustoimen palveluiden rahoitus turvataan, pelastustoimen kansainvälisten toimintojen suorituskyky varmistetaan pelastustoimen kehittämisessä ja suorituskyvyssä huomioidaan lisäksi Nato-jäsenyyden vaikutukset, pelastustoimen ja ensihoidon yhteistyö ja synergia varmistetaan.

Hallitusohjelma sisältää myös rahoitusmallin muutosta lupauksen, jossa valtio sitoutuu takaamaan kansalaisille heidän tarvitsemansa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen palvelut ja varmistamaan julkisen palvelulupauksen toteutumisen kaikkialla maassa. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen palveluiden palvelutarve kasvaa kuluvalle vuosikymmenellä merkittävästi erityisesti väestön ikääntymisen seurauksena.

Hallitusohjelman lupaus ei kuitenkaan ole täysimääräisesti toteutunut ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen sekä pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimialan rahoituksen riittävyys, uuden organisaation rakentuminen, toistuvat muutokset ja taustaselvittelyt sekä erilaiset kyselyt ovat haastaneet toimialan henkilökuntaa todella merkittävästi. Henkilökunnan toimesta on toteutettu hyvinvointialueen organisoitumisen kanssa samanaikaisesti normaalia lainsäädännön perusteella muodostuvaa tehtävä- ja palvelukokonaisuutta, joten henkilökuntaan kohdistunut työkuorma on ollut merkittävä. Tämä on edellyttänyt henkilökunnalta huomattavaa joustamista, jonka osalta henkilökunnassa on havaittavissa haitallista kuormittuneisuutta. Tästä on muodostunut selkeä tarve korostaa lähiesihenkilötyön merkitystä ja henkilökunnan tukemista yhtenä keskeisenä palvelujärjestelmän uudistamiseen sisältyvänä muutosvoimana.

Vuonna 2026 hallitusohjelman täytäntöönpano edelleen jatkuu. Hallitusohjelman täytäntöönpano näkyy ministeriöiden valmistelutyönä, lakiesityksinä eduskunnalle ja konkreettisina toimenpiteinä eri sektoreilla, kuten kunnissa, koulutuksessa ja taloudessa. Prosessi on jatkuva ja siihen liittyy sekä lainsäädännön muuttamista että hallinnollisten käytäntöjen kehittämistä. Suomen pieni talouskasvu, vientiteollisuuden haasteet sekä globaalin turvallisuustilanteen heijastevaikutukset tulevat haastamaan valtion taloutta ja sitä kautta hyvinvointialueiden rahoituksen riittävyyttä.

Valtiovarainministeriön julkaisemat vuoden 2026 rahoitusta koskevat rahoituslaskelmat tulevat haastamaan Pohjois-Savon hyvinvointialueen palveluntuotantoa ja henkilökuntaa, jonka osalta tarvitaan myös innovatiivisia ja uusia tulevaisuuden toimintamalleja.

Valtioneuvoston asetus tilanne- ja johtokeskusjärjestelyiden kokoamisesta (145/2024) sekä Sisäministeriön asetus pelastustoimen tilannekuvatoiminnasta (151/2024) astuivat voimaan 2024. Itä-Suomen yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskustoiminta aloitti asetuksen mukaisen palveluntuotannon 31.3.2025. Itä-Suomen yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskus on osa pelastustoimen hallinnonalan kolmiportaista johtamisjärjestelmää (paikallinen, alueellinen ja valtakunnallisen taso). Itä-Suomen yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskustoiminta aloittanut asetuksen mukaisen toiminnan ja tuottaa asetuksen mukaista erityisvalmiutta Itä-Suomen yhteistyöalueella. Toimintaa edelleen kehitetään sisäministeriön ohjauksessa, yhdessä Helsingin kaupungin sekä niiden hyvinvointialueiden kanssa, jotka järjestävät asetuksen 145/2024 mukaiset tilanne- ja johtokeskuspalvelut vuonna 2026.

Vuonna 2025 tuli voimaan sisäministeriön julkaisu Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje 2/2025. Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje perustuu edeltäviin toimintavalmiuden suunnitteluohjeisiin. Ohjetta on täydennetty ja tarkennettu siten, että toimintavalmiuden suunnittelu ja toteuman seuranta asettuu yhtenäisemmäksi osaksi toimintaympäristö- ja riskianalyysiä sekä onnettomuuksien ehkäisytyötä. Tavoitteena on myös, että toiminnan ja tietojen seuranta olisi valtakunnallisesti yhdenmukaista. Pohjois-Savon pelastuslaitos on laatinut sisäministeriön ohjeen 2/2025 mukaisen toimintavalmiussuunnitelman, joka otetaan käyttöön 1.1.2026 alkaen.

Pelastustoimen järjestämisestä annetussa laissa 613/2021 täsmennetään pelastustoimen osasuunnitelmien arviointia. Lakimuutos tulee voimaan 1.1.2026.

Valmiuslaki 1552/2011 kokonaisuudistus etenee. Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan valmiuslain kokonaisuudistuksella rakennetaan tarvittavat toimivaltuudet kriisien johtamiseen ja varautumiseen siten, että yhteiskunnan toimintaedellytykset turvataan poikkeusoloissa. Esitys uudeksi valmiuslaiksi on lausuntokierroksella ja hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle 8/2026.

Sisäministeriön Istuntokausittainen lainsäädäntösuunnitelma valmistellaan kahdesti vuodessa, eduskunnan syys- ja kevätistuntokauden alussa, valtioneuvoston ja eduskunnan työn suunnittelun tueksi. Istuntokauden lainsäädäntösuunnitelma löytyy sisäministeriön www-sivustolta. [Istuntokauden lainsäädäntösuunnitelma - Sisäministeriö](#)

Sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelma vuosille 2023–2027 löytyy sisäministeriön www-sivustolta. [Sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelma vaalikaudelle 2023–2027](#)

Toiminnan painopistealueet

Keskeisenä toiminta-ajatuksena on tuottaa pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut - toimialan vastuulle kuuluvat tehtävät mahdollisimman laadukkaasti ja asiakaslähtöisesti sekä riskiperusteisesti lainsäädännön edellyttämällä ja rahoituksen mahdollistamalla toimintatavalla. Pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa, ja se säilyy turvallisuuden lähipalveluna.

Pelastuslaitoksen tärkein tavoite on parantaa ihmisten turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia. Onnettomuuden uhatessa tai tapahduttua pelastuslaitoksen tehtävänä on tuottaa tehokkaat pelastustoimen palvelut, joilla turvataan tärkeät toiminnot ja vähennetään vahingon seurauksia.

Pelastustoiminnan palveluyksikkö vastaa pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien

hoitamisesta, kun tulipalo, muu onnettomuus tai niiden uhka vaatii kiireellisiä toimenpiteitä ihmisen hengen tai terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojaamiseksi tai pelastamiseksi eivätkä toimenpiteet ole onnettomuuden tai sen uhan kohteeksi joutuneen omin toimin hoidettavissa tai kuulu muun viranomaisen tai organisaation hoidettavaksi.

Onnettomuuksien ehkäisyn palveluyksikkö vastaa pelastustoimen riskianalyysistä, pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, palontutkinnasta sekä valvontatoiminnasta (palotarkastukset ja kemikaalivalvonta). Kaikki pelastusviranomaiset osallistuvat turvallisuusviestinnän ja palotarkastusten toteuttamiseen. Palotarkastukset, lausunnot ja kemikaalipäätökset ovat laskutettavia tehtäviä ja tuottavat tuloja hyvinvointialueelle.

Pelastuslaitoksen henkilökunnan toimesta tuotettavat ensihoitopalvelut ovat osa laadukasta terveydenhuollon päivystyspalveluiden palveluketjua. Laadukkaat ensihoitopalvelut tuotetaan ensihoitopalveluiden palvelutasopäätöksen mukaisesti, yleiset palvelut toimiala, akuutti palveluyksikön kanssa yhdessä sovitulla tavalla.

Turvallisuuskoulutusta suunnataan hyvinvointialueen henkilöstölle ja joiltain osin alueen yrityksille ja muille yhteisöille. Koulutukset liittyvät esimerkiksi toimitila-, henkilö- ja paloturvallisuuteen. Koulutuksien sisällöt perustuvat työpaikkakohtaisiin riskiarvioihin ja kohdennettuihin koulutustilaisuuksiin. Koulutuksien ja harjoitusten sisällöissä huomioidaan organisaation eri tasot ylimmästä johdosta työntekijöihin.

Valmiussuunnittelussa laaditaan ja ylläpidetään esim. kokonaisturvallisuuden perusteet, valmiussuunnitelman yleinen osa, erityissuunnitelmat ja yhteensovitetaan toimialojen suunnitelmat. Lisäksi laaditaan organisaatioturvallisuutta koskevat ohjeet.

Varautumistehtäviin kuuluu myös:

- Hyvinvointialueen kriisijohtamisvalmius normaalioloissa, häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa
- Alueellisen riskiarvion laatiminen (laaja-alaisessa yhteistyössä)
- Osallistuminen valmiusharjoitusten suunnitteluun ja järjestämiseen
- Pelastusviranomaisen vastuulle kuuluvien varautumisen ja väestönsuojelusuunnitelmien laadinta (Pelastuslaki 379/2011, 65 §).

Organisaatioturvallisuuden tehtävät liittyvät muun muassa henkilökunnan ja toimitilojen turvallisuuden varmistamiseen, vartiointipalveluihin, hälytys- ja kameravalvonnan ym. järjestelmien toiminnallisuuteen. Palveluyksiköstä ohjataan hyvinvointialueen pelastussuunnittelua ja poistumisturvallisuusselvitysten laatimista. Toimintaan kuuluu maakunnalliseen ja kuntakohtaisiin turvallisuussuunnittelutehtäviin osallistuminen. Henkilöturvallisuusselvitykset teetetään palvelualueen toimesta kaikille niille hyvinvointialueen viranhaltijoille ja työntekijöille, joille se vaaditaan työtehtävien johdosta.

Palvelualueeseen kuuluva tekniikan toimintayksikkö huolehtii pelastuslaitoksen ajoneuvojen ja muun liikkuvan kaluston katsastuksista ja rekisteröinneistä. Lisäksi yksikkö hoitaa ajoneuvo-, kalusto- ja varustehankintojen valmistelutehtävät sekä kunnossapito- ja huoltotehtävät siten, että pelastustoiminnan ja ensihoidon ajoneuvot ja kalusto pysyy kunnossa ja toimintavarmana.

Tekninen yksikkö vastaa koko hyvinvointialueen ajoneuvokaluston hallinnoinnista. Toimialalla huolehditaan myös kahdeksan hyvinvointialueen pelastuslaitoksen muodostaman hankintarenkaan yhteistyöstä raskaan kaluston osalta, ja yhdeksän pelastuslaitoksen hankintarenkaasta pienikaluston osalta sekä näiden hankintojen ja kilpailutusten valmistelusta.

Talouden tasapainon saavuttaminen

Pelastustoimi ja turvallisuuspalveluiden toimialan osalta sopeutustarve toimialan toimesta laaditun TA2026 ehdotuksen ja hyvinvointialueen toimesta vahvistetun talousarvion välillä on 0,79 miljoonaa euroa toimintakatteessa.

Pelastustoiminnan palveluyksikkö sopeuttaa TA2026 raamin mukaisesti 12 htv päätoimisten viranhaltijoiden määrää ja 1,7 htv vuosilomasijaisia. Tämän vuoksi pelastusasemien työvuorokohtaiset henkilölukumäärät tulevat todennäköisesti edelleen laskemaan.

Tästä muodostuu erittäin suuria haasteita pelastusasemien tavoite ja/tai minivahvuuksien ylläpitämiseen, jonka vuoksi on oletettavaa, että pelastusasemien minivahvuuksia joudutaan edelleen pienentämään.

Pelastustoimi ja turvallisuuspalveluiden palveluntuotantokokonaisuus on merkittävilta osiltaan lakisääteistä ja normiohjattua palvelua. Pelastustoimen palvelut tuotetaan lähipalveluperiaatteen mukaisesti henkilökunnan toimesta ja henkilöstökulut muodostavat 81 % koko toimialan toimintakuluista.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen neuvottelu valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäministeriön välillä toteutettiin 11/2025. Neuvottelujen yhteydessä sisäministeriön edustaja totesi lyhyesti, että Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen henkilöstövoimavarat ovat riittämättömät, mikä heijastuu kaikkeen toimintaan. Valitettavasti Pohjois-Savon hyvinvointialue ei saanut neuvottelujen yhteydessä toivottua lisärahoitusta.

Lisärahoitusneuvottelujen kanssa samanaikaisesti toteutettiin myös Pohjois-Savon hyvinvointialueen investointisuunnitelman 2027–2030 sisällön mukaiset neuvottelut. Neuvottelut etenivät suotuisasti ja Pohjois-Savon hyvinvointialue sai lisälainanottovaltuutuksen, jonka mukaisesti aluevaltuusto hyväksyi investointisuunnitelman vuosille 2027–2030 vuoden 2025 viimeisessä kokouksessa. Investointisuunnitelmassa uudet, vuosina 2027–2030 aloitettavat taseinvestoinnit ovat 152,1 M€, josta pelastustoimen osuus on 11,8 M€. Investointeja vastaavien sopimusten sitoumuksia aiotaan vuosina 2027–2030 toteuttaa yhteensä 30,2 M€, josta pelastustoimen osuus 0,2 M€. Pelastuskaluston toimitusaikojen vuoksi vuoden 2025 investointeja siirtyy vuodelle 2026 yhteensä 0,5 M€.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimi on laatinut Sisäministeriön asetus pelastustoimen palvelutasopäätöksestä 1225/2022 määritellyn mukaisen palvelutasopäätöksen, joka on hyväksytty aluevaltuuston toimesta 13.11.2023 vuosille 2024–2027. Vuodelle 2026 määritellyn mukainen talousraami ei täysimääräisesti mahdollista palvelutasopäätöksen sisällön tai palvelutasopäätöksen sisällön mukaisten kehittämistoimenpiteiden toteuttamista. Tästä muodostuu perusteltu tarve palvelutasopäätösasiakirjan uudelleentarkastelulle, jonka jälkeen tehdään päätös tarvittavista toimenpiteistä. Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimi keskustelee aiheesta Lupa- ja valvontaviraston pelastustoimen ja varautumisen edustajien kanssa.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 613/ 2021,13 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueen on seurattava järjestämisvastuullaan olevan pelastustoimen palvelujen kustannuksia. Hyvinvointialueen on verrattava tätä tietoa vastaavaan muita hyvinvointialueita koskevaan tietoon. Hyvinvointialueen on hyödynnettävä edellä mainittua tietoa järjestämisvastuullaan olevan pelastustoimen tietojohtamisessa toiminnan, tuotannon ja talouden ohjauksen, johtamisen, kehittämisen ja päätöksenteon tukena. Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 13 §:n 2 momentin mukaan hyvinvointialueen on laadittava vuosittain selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta alueellaan.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimi seuraa pelastustoimen järjestämisestä annetussa laissa määritellyn mukaisesti järjestämisvastuullaan olevien pelastustoimen kustannuksia ja vertaa kustannuksia muiden hyvinvointialueiden pelastustoimen kustannuksiin. Valtakunnallisesti toteutettavan vertailun perusteella voidaan todeta, että Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen kustannukset ovat hyvin maltilliset ja vertailukelpoiset suhteessa muiden hyvinvointialueiden kustannuksiin.

Tavoitteet/toimenpiteet

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimialan tavoitteena on tuottaa laadukkaat, kustannustehokkaat ja kokonaistaloudelliset pelastustoimen ja turvallisuuden vastuulle kuuluvat palvelut koko maakunnan alueella riskiperusteisesti läheisyysperiaatteiden mukaisella toimintatavalla.

Pohjois-Savon pelastustoimi järjestää Itä-Suomen yhteistyöalueen pelastustoiminnan tilanne- ja johtokeskuspalvelut. Pelastustoimen palvelut integroidaan hallinnonalakohtaisen erityislainsäädännön edellyttämällä tavalla myös valtakunnallisesti kiinteäksi osaksi pelastustoimen hallinnonalan kolmiportaista johtamisjärjestelmää (paikallinen, alueellinen ja valtakunnallinen taso).

Pelastustoimen ennakoiva turvallisuustyö toteutetaan Turvallinen ja onnettomuuksista vapaa elämä 2030 määritellyn toimintaohjelman periaatteiden mukaisesti. Toimintaohjelman tarkoituksena on ohjata pelastustoimen ennakoivan turvallisuustyön suunnittelua ja järjestämistä valtakunnallisella tasolla määrittäen yhteiset tavoitteet. Ennakoivan turvallisuustyön tavoitteiden toteutumisen arviointia tehdään yhteistyössä pelastustoimen toimijoiden kesken yhdenmukaisin mittarein. Palveluiden vaikutusten ja vaikuttavuuden arviointia tarkastellaan tavoitteisiin nähden kokonaisuutena eikä yksittäisten suoritteiden perusteella.

Pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnittelu toteutetaan pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa määritellyn mukaisesti liittämällä toimintavalmiuden suunnitteluun toimintaympäristö- ja riskianalyysejä sekä onnettomuuksien ehkäisytyötä. Tavoitteena on myös, että toiminnan ja tietojen seuranta olisi valtakunnallisesti yhdenmukaista.

Pelastustoiminnan suorituskykykohtainen arviointi tehdään Pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa määritellyn mukaisesti käyttämällä valtakunnallisesti määriteltäviä yhdenmukaisia suorituskykyvaatimuksia ja kyvykkyyksiä. Palvelutarvetta arvioitaessa voidaan tarvittaessa yhdistää eri suorituskykyjen arviointia palvelukohtaisiksi kokonaisuuksiksi.

Henkilöstö

Pohjois-Savon pelastuslaitoksen työnantajakuva on hyvä ja henkilökuntamme uskoo tulevaisuuteen sekä viestii pelastuslaitoksesta positiivisesti arjen ja talouden merkittävistä haasteista huolimatta.

Pohjois-Savon pelastuslaitoksen rekrytointitoimenpiteiden haasteena ei ole henkilökunnan saatavuus, vaan se, että talouden reunaehdot eivät täysimääräisesti mahdollista henkilökunnan rekrytointitoimenpiteiden toteuttamista.

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut talousarvion vahvistamisen yhteydessä (AV 22.12.2025) toimialalle myönnettiin 0,7 M€ lisämääräraha. Lisämääräraha on kohdistettu vuosiloman sijaisten palkkamäärärahaan, joka mahdollistaa 11,25 HTV työpanoksen lisäämisen sijaisten palkkaamiseen. Lisämäärärahan kohdistamisen jälkeen laskennallinen sijaisten määrärahavaje on 1,72 HTV. Sopeutusten kohdistukset on avattu talousarvio 2026 taulukossa (s.12).

Vuoden 2026 talousarvio sisältää uutena paloinsinöörin, tuve-projektipäällikön, palotarkastajan ja paikkatietoasiantuntijan henkilöstökuluja yhteensä 0,25 M€. Paikkatietoasiantuntijan henkilöstökustannukset jaetaan Itä-Suomen yhteistyöalueen pelastuslaitosten kesken ja henkilöstökuluista jää kumppanuustoiminnan laskutuksen jälkeen Pohjois-Savon pelastuslaitokselle 0,25 % toimintakatteeseen. Talousarviossa 2026 määritelty sopeutus on kohdistettu henkilöstökuluihin 13,7 htv:tä, yhteensä 0,79 M€.

Pohjois-Savon pelastustoimen palvelutasopäätöksen laadinnan yhteydessä määriteltiin pelastustoiminnan palvelujärjestelmän mukainen pelastusasemaluokitus (erityisvalmius, perusvalmius ja päiväpelastusasema). Erityisvalmiuden pelastusasemat tuottavat koko maakunnan alueella laaja-alaista erityisvalmiutta ja perusvalmiuden pelastusasemat perusvalmiutta omalle toiminta-alueelle. Pelastusasemaluokitus vaikuttaa pelastusasemalla työskentelevän henkilökunnan osaamisprofiiliin, joka on sisällytetty pelastushenkilökunnan rekrytointi-ilmoituksiin. Näin pelastuslaitos huomioi jo rekrytointitoimenpiteiden yhteydessä henkilökunnan osaamisprofiilivaatimukset pelastusasemakohtaisesti.

Pelastustoimen palvelutasopäätös vuosille 2024–2027 sisältää kehittämissuunnitelman. Kehittämissuunnitelmassa on nostettu yhdeksi keihäänkärjeksi henkilöstön kehittäminen, osaamisprofiilin määrittäminen ja työhyvinvoinnin kehittäminen. Taustalla on tunnistettu tosiasia, jonka mukaisesti Pohjois-Savon pelastuslaitoksen suurin pääoma on osaava ja motivoitunut henkilökunta. Hyvinvoiva ja osaavan henkilökunta tuottaa pelastuslaitoksen lakisääteiset ja asiakaslähtöiset palvelut Pohjois-Savon maakunnan alueella. Esimerkiksi valvontatoiminnan tavoitteiden toteutuminen edellyttää palvelutasopäätöksen mukaisia valvontaresursseja. Henkilöstösuunnittelulla ennakoidaan henkilöstön osaamisen, määrän ja kohdentamisen tarvetta. Henkilöstön ja työhyvinvoinnin kehittäminen tullaan toteuttamaan palvelutasopäätöskauden aikana kiinteässä yhteistyössä Pohjois-Savon hyvinvointialueen henkilöstön kehittämispalveluiden kanssa.

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut -toimialalla työskentelee 310 vakinaista ja määräaikaista henkilöä sekä lisäksi 392 työsuhteen mukaisesti sopimuspelastajaa.

Pelastustoimen ja turvallisuuspalvelujen toimialan mittarit

Mittarit	Tavoitetaso 2026	Tavoitetaso 2025	Tp2024
Pelastustoiminnan tehtävämäärä	4 050	4 050	4 104
Yksiköiden yhteenlaskettu henkilömäärä pelastustoiminnan tehtävässä	4	5	4,37
Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika (m)	9:15 min	9:15 min	9:28 min
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutuminen (valvontakohteet A1-A8, hoito- ja huoltolaitokset, omavalvontakohteet)	100 % 1.900	100 % 1.900	79 % 1.506
Turvallisuuskoulutukseen ja -viestintään osallistuneet henkilöt	41 000	41 000	55 205

Investoinnit

	2026
Nostolava-auto Iisalmi (alusta)	180 000
Sammutusauto Iiskonniemi	540 000
Sammutusauto Neulamäki	540 000
Sortumapelastuskalusto	100 000
CBRNE suorituskyky	200 000
Maastoajoneuvot (mönkijät ja kelkat)	120 000
Väestöhälyttimet	120 000
Pelastuskalusto	165 000
Miehistöautot ja tarkastusautot	339 435
Laiteinvestoinnit	2 304 435
Öljyntorjunta-alus A-luokka Juankoski	50 000
Öljyntorjunta-alus A-luokka Rautalampi	50 000
Öljyntorjuntainvestoinnit	100 000
Investoinnit 2026 yhteensä	2 404 435

Vuodelta 2025 siirtyneet:	
Öljyntorjunta-alus A-luokka Lapinlahti	50 000
Öljyntorjunta-alus A-luokka Riistavesi	50 000
Öljyntorjunta-alus A-luokka Maaninka	50 000
Öljyntorjuntakalusto	40 000
Miehistöauto Juankoski	67 386
Miehistöauto Maaninka	67 386
Henkilöauto Sonkajärvi	35 629
Henkilöauto Lapinlahti	35 629
Henkilöauto Keitele	35 629
Lava-auto Iisalmi	97 776
Vuodelta 2025 siirtyneet yhteensä:	529 435

Lainanottovaltuuden muuttaminen/lisäys 2026	
Vahingontorjunta-auto (CBRN)	650 000
Vaihtolava-auto nosturilla Neulamäki	650 000
Pelastusvene Kangaslampi	83 000
Pelastusvene Riistavesi	83 000
Väestöhälyttimet	300 000
Sortumapelastuskontti Petonen	250 000
Lainanottovaltuuden muuttaminen/lisäys 2026	2 016 000

Kaikki investoinnit yhteensä	4 949 870
-------------------------------------	------------------

Aluehallitus päättää merkittävimpien investointien toimeenpanosta. Vuoden 2026 suurimpiin rakennusinvestointeihin sisältyy pelastusasemien ostot 22,0 M€ (AV

22.12.2025).

Määrärahat ja tuloarviot

Ta2026 (ulkoiset) 1000 euroa	1TA61 Pelastustoimi ja turvallisuuspalv elut	1PA610 Pelastustoimen ja turvallisuuspalvel ujen hallinto	1PA645 Pelastustoi mi	1PA648 Turvallisuuspalv elut
Myyntituotot	91	0	61	30
Maksutuotot	464	0	464	0
Muut toimintatuotot	416	0	356	60
Tuet ja avustukset	25	0	25	0
TOIMINTATUOT OT	996	0	906	90
Henkilöstökulut	-22 150	-553	-20 720	-877
Palvelujen ostot	-3 515	-50	-1 308	-2 157
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 479	-6	-648	-826
Avustukset	-101	0	-101	0
Vuokrakulut	-229	-1	-206	-22
Muut toimintakulut	-16	-1	-11	-3
TOIMINTAKULU T	-27 490	-610	-22 994	-3 886
TOIMINTAKATE	-26 494	-610	-22 088	-3 796
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0
VUOSIKATE	-26 494	-610	-22 088	-3 796
Poistoeron vähennys	8	0	8	0
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-26 486	-610	-22 080	-3 796

Ulkoiset ja sisäiset määrärahat

1.000 €	Yhteensä	Ulkoiset	Sisäiset
Myyntituotot	91	91	0
Maksutuotot	464	464	0
Muut toimintatuotot	416	416	0
Tuet ja avustukset	25	25	0
TOIMINTATUOTOT	996	996	0
Henkilöstökulut	-22 150	-22 150	0
Palvelujen ostot	-3 677	-3 515	-161
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 479	-1 479	0
Avustukset	-101	-101	0
Vuokratulot	-8 222	-229	-7 992
Muut toimintakulut	-16	-16	
TOIMINTAKULUT	-35 643	-27 490	-8 154
TOIMINTAKATE	-34 647	-26 494	-8 154

Sopeutusten kohdistukset talousarvio 2026

	2025 sopeutukset/vakinaiset		2026 sopeutukset/vakinaiset		2026 sopeutukset/sijaiset		Ta2026 sopeutukset yhteensä	
	HTV	Euroa	HTV	Euroa	HTV	Euroa	HTV	Euroa
Sopeutukset/Henkilöstökulut								
Yhteensä	5	269 177	7	411 671	1,72	110 152	13,72	791 000